

POSTANOWIENIE

3 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 3 lutego 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa D. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w W.
przeciwko N.C., P.R., R.C., A.C., A.C.1 i E.P.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej D. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z 4 października 2024 r., I ACa 581/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. obciąża powódkę kosztami postępowania kasacyjnego, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

(G.N.-J.)

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 6 grudnia 2022 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie oddalił powództwo D. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C. przeciwko P.R., R.C., A.C., N.C., A.C.1 i E.P. o zapłatę oraz rozstrzygnął o kosztach procesu.

2. Na skutek apelacji powódki Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z 4 października 2024 r. oddalił apelację oraz orzekł w sprawie kosztów postępowania apelacyjnego.

3. Od wyroku sądu drugiej instancji skargę kasacyjną wywiodła strona powodowa. Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Podała, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do odpowiedzi na pytanie, „czy w związku z treścią art. 247 k.p.c. w zw. z art. 65 § 1 i 2 k.c., art. 535 k.c., art. 158 oraz art. 271 § 1 i art. 389 § 1 k.p.c., przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadka celem zdekodowania treści umowy (jakkolwiek w ocenie skarżącego w realiach przedmiotowego stanu faktycznego jest ona precyzyjna i jasna), może prowadzić w swoich skutkach do zmiany treści innej umowy, w szczególności zawartej w formie aktu notarialnego, tj. na przykładzie stanu faktycznego niniejszej sprawy prowadząc do rozliczenia zaliczek przekazanych w umowie przedwstępnej wraz ze zmianami, mimo niedokonania aneksu do tej umowy zmieniającej jej treść”. Podniosła także, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, a to art. 394 § 1 k.c. w zw. 353¹ k.c., sprowadzająca się do potrzeby udzielenia odpowiedzi na pytanie, „czy strony mogą nadać skutki zadatku wpłacie dokonanej blankietowo (bezumownie) na długo przed zawarciem umowy przedwstępnej”. Skarżąca stwierdziła ponadto, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

4. Pozwani P.R., A.C., N.C., A.C.1 i E.P. wniesli o odmowę przyjęcia ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej oraz o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W judykaturze już wielokrotnie wypowiedano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej

(zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przysądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.; nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wówczas usprawiedliwione.

6. Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że skarga kasacyjna nie zawiera argumentów wystarczających dla uznania, że w sprawie spełniona została przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 lub 4 k.p.c., uzasadniająca przyjęcie skargi do rozpoznania.

7. Podane przez skarżącą zagadnienie prawne nie zostało sformułowane prawidłowo. Jego redakcja jest niejasna. Z treści zagadnienia wynika, że skarżąca pyta możliwe skutki dowodu: „czy (...) przeprowadzenie dowodu (...) może prowadzić w swoich skutkach do zmiany treści innej umowy (...)”. Tak ujmowana kwestia nie może być uznana za zagadnienie prawne w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Rolą Sądu Najwyższego nie jest bowiem oceniane, jakie skutki może przynieść postępowanie dowodowe. Sąd Najwyższy nie mógłby się do tej kwestii odnieść także z tego powodu, że w sformułowanym zagadnieniu zawarte jest kolejne niejasne założenie, a mianowicie, że postępowanie dowodowe mogłoby prowadzić do „zmiany treści innej umowy”. Tymczasem taka sytuacja nie mogłaby mieć miejsca, gdyż skutek przeprowadzenia postępowania dowodowego sąd *meriti* zmierzał do rekonstrukcji znaczenia, jakie strony umowy wiązały z zawartymi w niej postanowieniami; oczywiste jest natomiast, że postępowanie

dowodowe nie może prowadzić do zmiany treści umowy. Wypada ponadto zauważyć, że zagadnienie prawne nie zostało sformułowane jako kwestia o wymiarze uniwersalnym, lecz sprowadza się do pytania o incydentalnym i kazuistycznym charakterze, co nie do pozwala na sformułowanie przez Sąd Najwyższy - w ramach rozpoznania skargi kasacyjnej - ogólnego stanowiska mogącego mieć uniwersalne zastosowanie w innych podobnych sprawach.

8. Także uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wymogów wynikających z obowiązujących regulacji. Jest ono wyjątkowo lakoniczne i ogranicza się twierdzeń (sformułowanych w konwencji zarzutów z odniesieniem do konkretnego stanu faktycznego), bez stosownych wywodów na ich poparcie. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca ujmuje przy tym zagadnienie prawne inaczej niż we wniosku, odnosząc się do tego, czy dopuszczalne jest prowadzenie postępowania dowodowego co do wykładni treści umowy, jeśli dowód taki stanowiłby dowód ponad ośnowę innego dokumentu. Brak w skardze pogłębionej analizy, z której mogłoby wynikać, że jest to doniosły problem prawny, który nie może być rozstrzygnięty przez sąd powszechny w toku rozpoznawania sprawy. W ocenie Sądu Najwyższego poruszona kwestia stanowi typowy problem stosowania prawa. Wypada ponadto zwrócić uwagę, że skarżąca nie wskazała w szczególności w jaki sposób *in casu* postępowanie dowodowego co do wykładni treści umowy mogłoby stanowić dowód ponad ośnowę innego dokumentu. Skarżąca wskazuje bowiem nietożsame kwestie mające wynikać z dwóch umów: rozliczenia pobranych zaliczek (w późniejszej umowie przeniesienia praw i obowiązków z umowy przedwstępnej – której treść ustalana była wskutek postępowania dowodowego) i samo pobranie zaliczki przy wcześniej zawartej umowie przedwstępnej (który to fakt nie był zresztą przedmiotem rozbieżności).

9. W sprawie nie zachodzi także potrzeba wykładni przepisów prawa (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), tj. przepisów art. 394 § 1 k.c. w zw. 353¹ k.c., celem ustalenia, „czy strony mogą nadać skutki zadatku wpłacie dokonanej blankietowo (bezumownie) na długo przed zawarciem umowy przedwstępnej”. Abstrahując od tego, że stwierdzenie, iż *in casu* określona kwota została przekazana „blankietowo (bezumownie)” nie jest całkiem ściśle, należy zwrócić uwagę, że sama

kwestia dopuszczalności uznania przez strony wcześniejszej płatności za zadatek nie budzi istotnych wątpliwości. Przepisy art. 394 § 1 k.c. mają wszakże charakter dyspozytywny. Zakresem dyspozytywności objęta jest także kwestia czasu wręczenia (wpłacenia) kwoty mającej stanowić zadatek.

10. Skarżąca nie przedstawiła także argumentów wskazujących, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). W kwestii oczywistej zasadności skargi jako przyczyny kasacyjnej należy zwrócić uwagę, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania w tym zakresie wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. postanowienie SN z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12). W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest ponadto stanowisko, iż w przypadku powołania się na przyczynę kasacyjną, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinny zostać wskazane konkretne przepisy, które miały zdaniem skarżącego zostać naruszone w sposób kwalifikowany oraz zawarty wywód zawierający argumentację wskazującą na to, dlaczego opisane naruszenie doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienia SN: z 24 października 2024 r. I CSK 2370/24; z 3 kwietnia 2025 r., I CSK 3077/24; z 18 września 2025 r., I CSK 1704/24, i z 3 lutego 2026 r., I CSK 3008/25).

11. Skarżący nie uczynili zadość powyższym wymaganiom. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powodu przyczyny wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. jest lakoniczne i ogranicza się do zacytowania dwóch orzeczeń Sądu Najwyższego oraz stwierdzenia, że Sąd Apelacyjny nie odniósł się do wszystkich zarzutów apelacyjnych. Twierdzenie to skarżąca pozostawiła całkowicie bez uzasadnienia. Nie wskazała w szczególności,

do jakich zarzutów i wniosków apelacji sąd odwoławczy się nie odniósł, i nie wykazała, iż ewentualne uchybienie w tym zakresie było na tyle doniosłe, że spowodowało wydaniem oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Należy natomiast podkreślić, że Sąd Najwyższy na etapie przedsądu bada jedynie wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), nie bada zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej i uzasadnienie podstaw kasacyjnych stanowią odrębne elementy konstrukcyjne skargi kasacyjnej, które muszą być wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione (zob. postanowienia SN z 29 sierpnia 2023 r., II NSK 90/23; z 18 lipca 2023 r., I CSK 4784/22; z 22 czerwca 2023 r., I CSK 2854/22). Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy uzasadnienie podstaw kasacyjnych, choćby dla obu uzasadnień argumenty były podobne. Nie jest rolą Sądu Najwyższego poszukiwanie argumentów uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w treści uzasadnienia podstaw kasacyjnych, jeżeli strona nie powołała ich we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienia SN: z 20 października 2016 r., I PK 59/16; z 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16; z 10 maja 2018 r., I CSK 800/17; z 30 września 2019 r. V CSK 189/19 29; z grudnia 2022r., I CSK 1420/22). Z tych względów Sąd podana przez skarżącą przyczyna kasacyjna z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie mogła zostać rozpoznana.

12. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

13. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

14. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 i art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

Krzysztof Grzesiowski

(G.N.-J.)

[SOP]